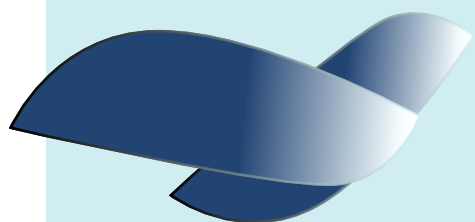

Årsöversikt över människo- handel

2023

HJÄLPSYSTEMET
FÖR OFFER FÖR MÄNNISKOHANDEL

Arbetet mot människohandel kräver ett omfattande samarbete

Det tväradministrativa arbetet mot människohandel, som hör till fem ministeriers förvaltningsområden och sköts aktivt av både myndigheter och frivilligorganisationer, är en samhälleligt betydelsefull verksamhet. Människohandel är dold brottslighet, och att avslöja den gagnar samhället i stort.

Hjälpssystemet för offer för människohandel är en sakkunnigmyndighet och ett kompetenscentrum på nationell nivå i frågor som rör människohandel. Till dess lagstadgade uppgifter hör att identifiera och hjälpa offer. Hjälpssystemets verksamhet bidrar till brottsbekämpningen.

Det krav som GRETA, Europarådets grupp av sakkunniga i verksamhet mot människohandel, ställer på Finland är entydigt: Alla fall av människohandel i Finland ska identifieras. Eftersom hjälpssystemet för offer för människohandel inte utför uppsökande arbete, men har en skyldighet att identifiera och hjälpa, behövs många andra aktörer som hänvisar människor till hjälpssystemet.

När man ser på statistiken från flera år framträder Brottofferjouren, polisen och skyddshemmen som viktiga aktörer som hjälper till att avslöja fall av människohandel.

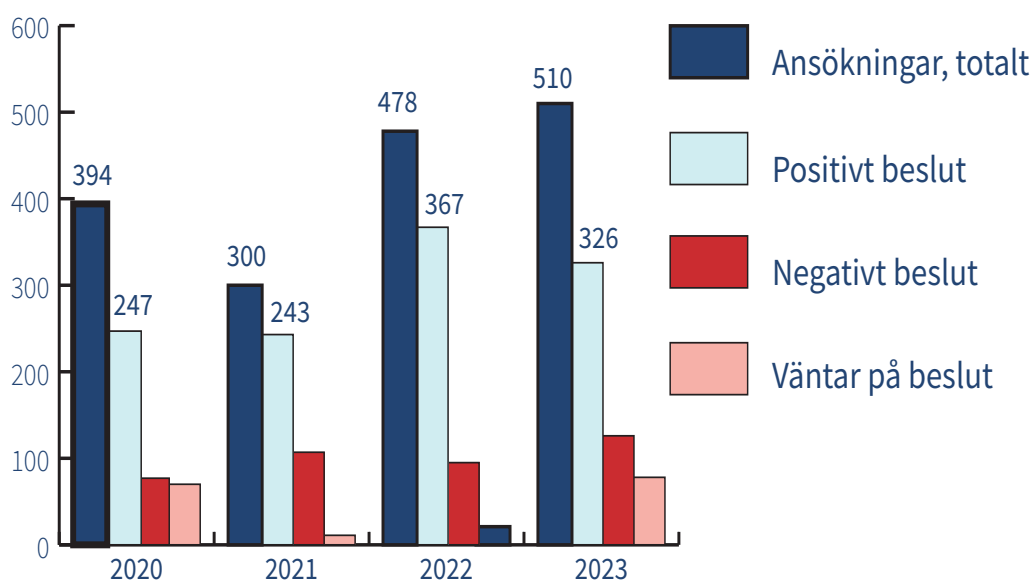
Hjälpssystemet för offer för människohandel ordnar regelbundna och kontinuerliga utbildningar för berörda parter, organisationer och aktörer inom branschen, vilket har ökat medvetenheten, lett till att fler fall har avslöjats och underlättat identifieringen av offer. Hjälpssystemet erbjuder omfattande konsultationer, utbildningar och anvisningar till olika aktörer i Finland och deltar också i internationellt arbete mot människohandel.

Förr identifierades lika många fall av tvångsarbete som fall av sexuellt utnyttjande, men numera är de arbetsrelaterade fallen dubbelt så många. I vissa fall som det rapporterats om i offentligheten har antalet offer varit ovanligt stort för finländska förhållanden.

Fler ansökningar än tidigare

År 2023 registrerades fler nya ansökningar till hjälpsystemet för offer för människohandel jämfört med föregående år, totalt 510 stycken. Trenden är uppåtgående.

Alla Ansökningar 2020-2023

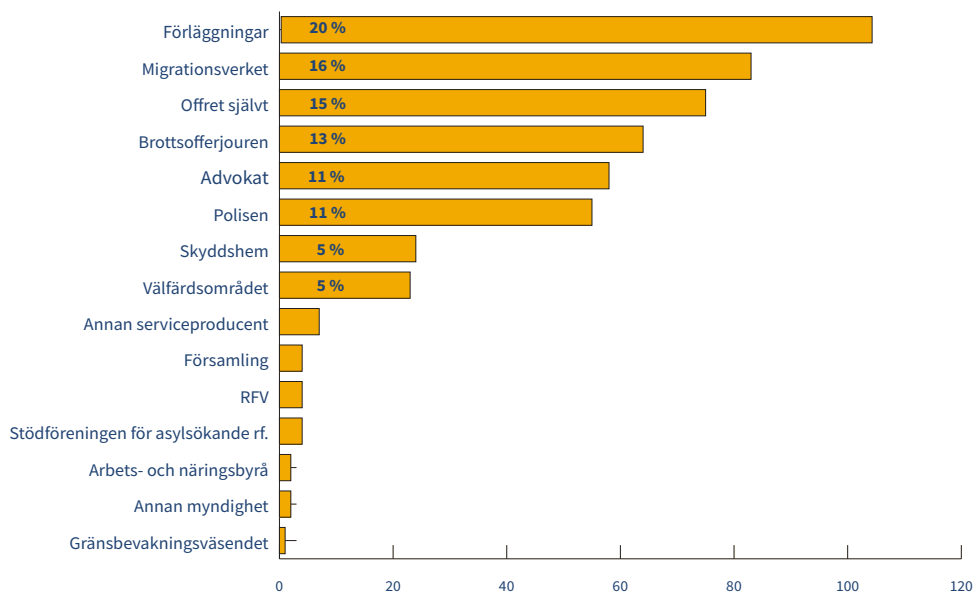

När vi ser bakåt på statistiken framgår det tydligt hur fenomenet växer och hur antalen har ökat varje år. En relevant fråga är om själva fenomenet verkligen har ökat, eller om myndigheternas och organisationernas arbete har blivit effektivare. Det antas vara fråga om en kombination av båda dessa faktorer. Åtminstone polisen har en central roll i utredningen av de fall av tvångsarbete som förekommit under den senaste tiden.

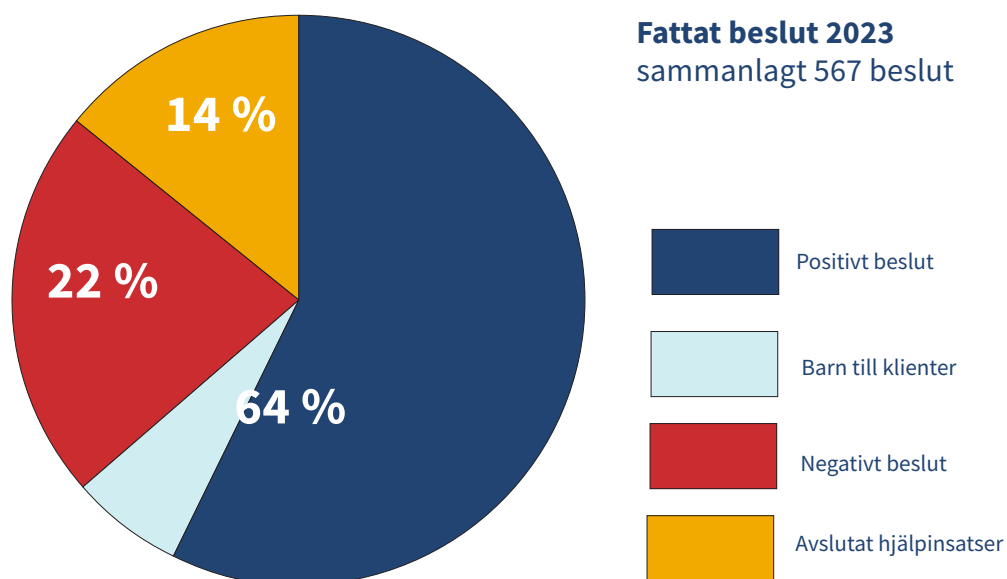
I ökningen syns de åtgärder för effektivisering av avslöjandet av människohandel samt identifiering av offren och hänvisning till hjälp som ingått i statsrådets handlingsplan mot människohandel (2021–2023) samt verksamheten inom polisens specialenhet för människohandel. Man har blivit bättre på att känna igen och ta tag i fenomenet.

510 nya ansökningar år 2023

Aktörer som hänvisat offer till Hjälpssystemet år 2023.
510 ansökningar lämnades in.

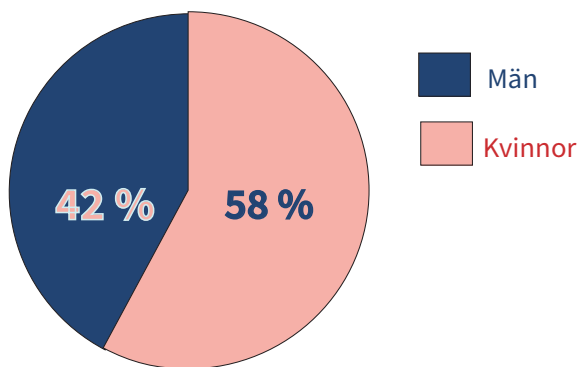

Ansökningar till hjälpssystemet kommer via många olika aktörer som kan identifiera personer som blivit offer för utnyttjande. Brottsofferjouren och polisen har oftast varit bland de viktigaste aktörerna. Arbets- och näringsbyrån finns nu med i statistiken för första gången.

Nya klienter år 2023

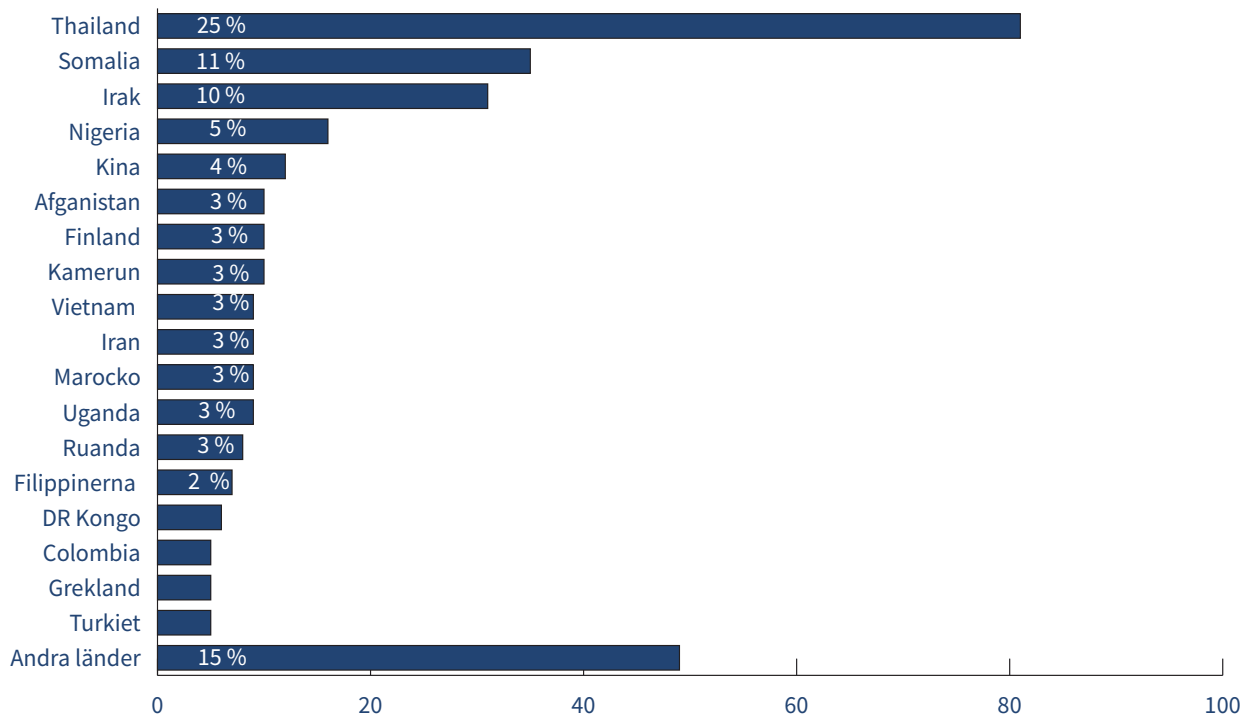
Nya klienter år 2023
315 vuxna, 11 minderåriga

År 2023 tog hjälpsystemet emot 326 nya klienter, varav drygt hälften var kvinnor och flickor. Omkring 4 procent av klienterna var minderåriga, 34 procent var i åldern 18–29 år, 37 procent var 30–39 år, 14 procent var 40–49 år och 5 procent var 50–59 år. Två klienter var ännu äldre än så, och 20 vuxna klienters ålder hade inte statistikförts.

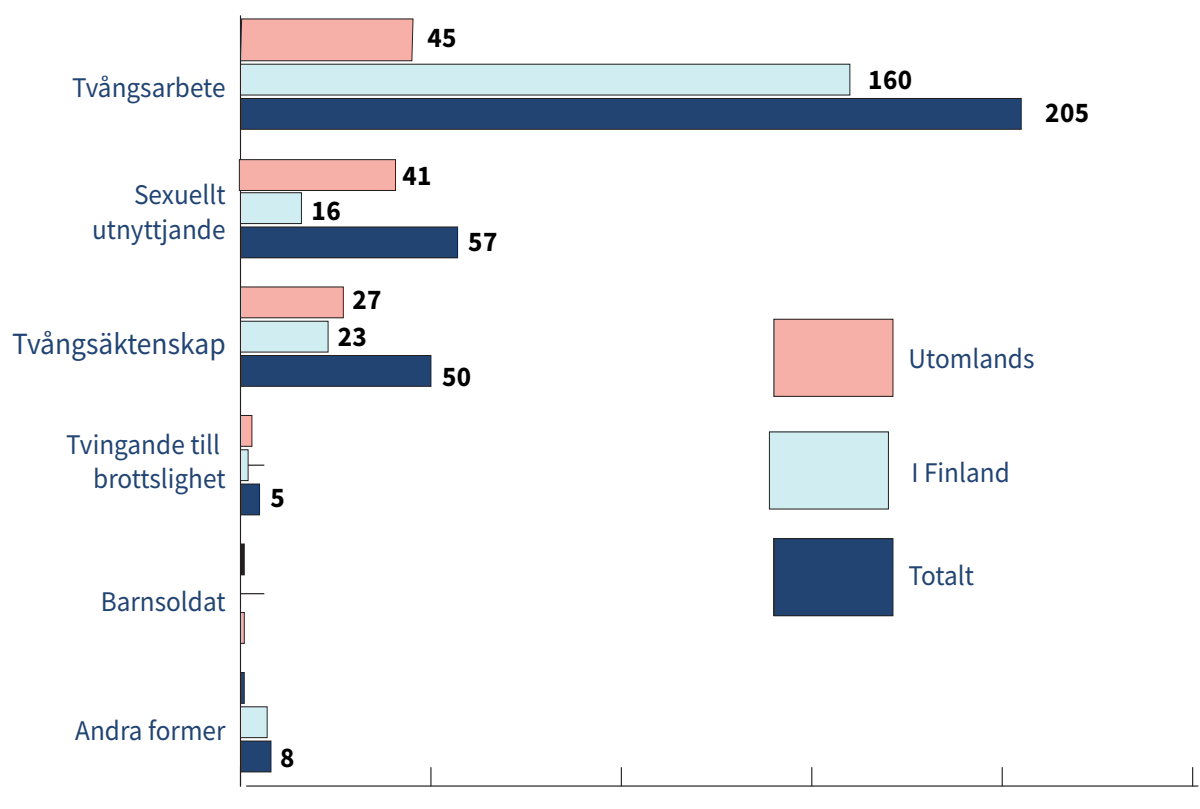
De nya klienterna representerade 47 olika nationaliteter (tre klienters nationalitet är okänd i statistiken). Övriga länder (15 %) i listan står för alla de nationaliteter som representerades av färre än fem personer. Även finländare fanns bland dem som utnyttjats.

Nya klienter (326) enligt nationalitet, år 2023

Tvångsarbete var den vanligaste formen av utnyttjande

Former av utnyttjande år 2023

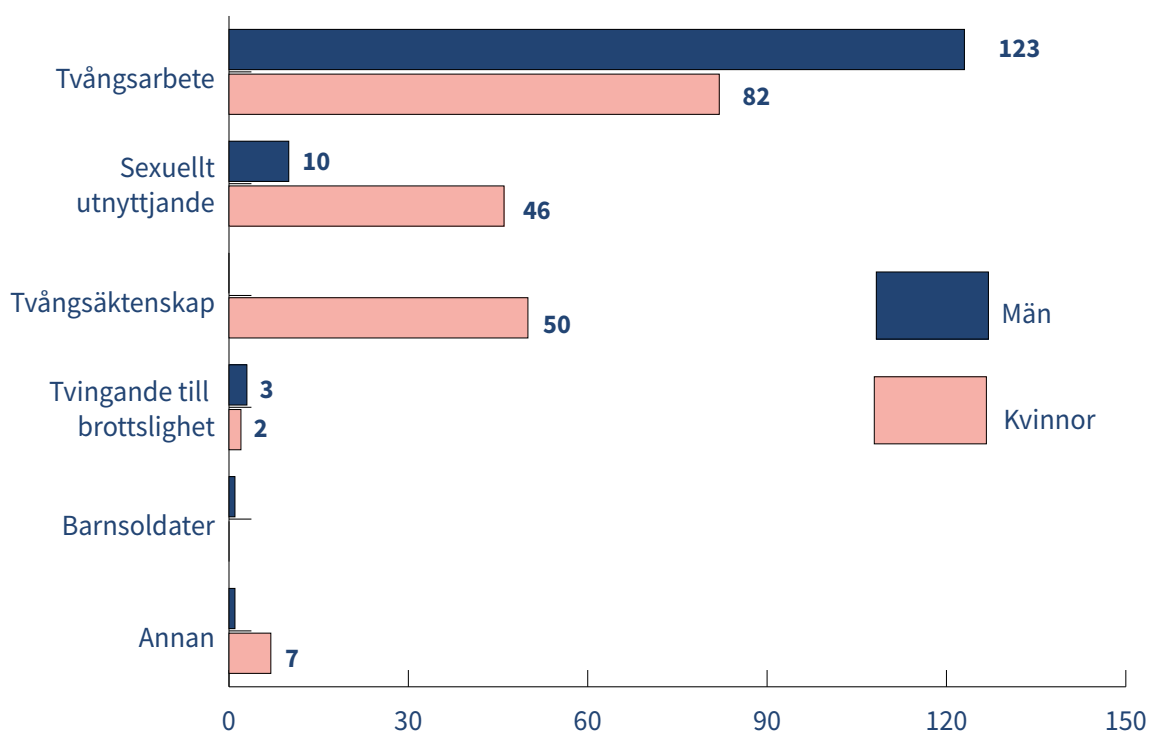

Majoriteten, eller 64 procent, av alla fall av utnyttjande år 2023 inträffade i Finland. Tvångsarbete var den mest betydande formen av människohandel år 2023.

Människohandel är en följd av grå ekonomi. Arbetsrelaterat utnyttjande är ett grovt brott mot den finländska arbetslagstiftningen och andra nationella lagar, såsom strafflagen. Det är alltid också förknippat med ekonomisk brottslighet. Utnyttjande av arbetstagare ger betydande ekonomiska fördelar. Det förvränger konkurrensen genom att ge otillbörliga fördelar till företag som utnyttjar sårbara personer. Bekämpningen av detta har en stor samhällelig och ekonomisk betydelse. Hjälpssystemet främjar genom sin verksamhet bekämpningen av brott och hjälper personer som blivit offer för brott.

Tvångsarbete har många typiska drag. Arbetstagaren har inte sedvanliga rättigheter att tacka nej till uppgifter. Det kan råda ett skuldförhållande mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, eller så förekommer hot om våld, förvisning eller anmälan till myndigheterna. Offrets rörelsefrihet kan också begränsas, och ofta har offret vilseletts i fråga om vilken sorts anställning det är fråga om.

Formen av utnyttjande, könsfördelning år 2023

Av alla nya klienter var 11 minderåriga, och också bland dem hade största delen blivit offer för tvångsarbete. När det gäller minderåriga har offrets samtycke ingen betydelse.

Offren för tvångsäktenskap och sexuellt utnyttjande är oftast kvinnor. Män löpte lite större risk än kvinnor att bli offer för tvångsarbete förra året.

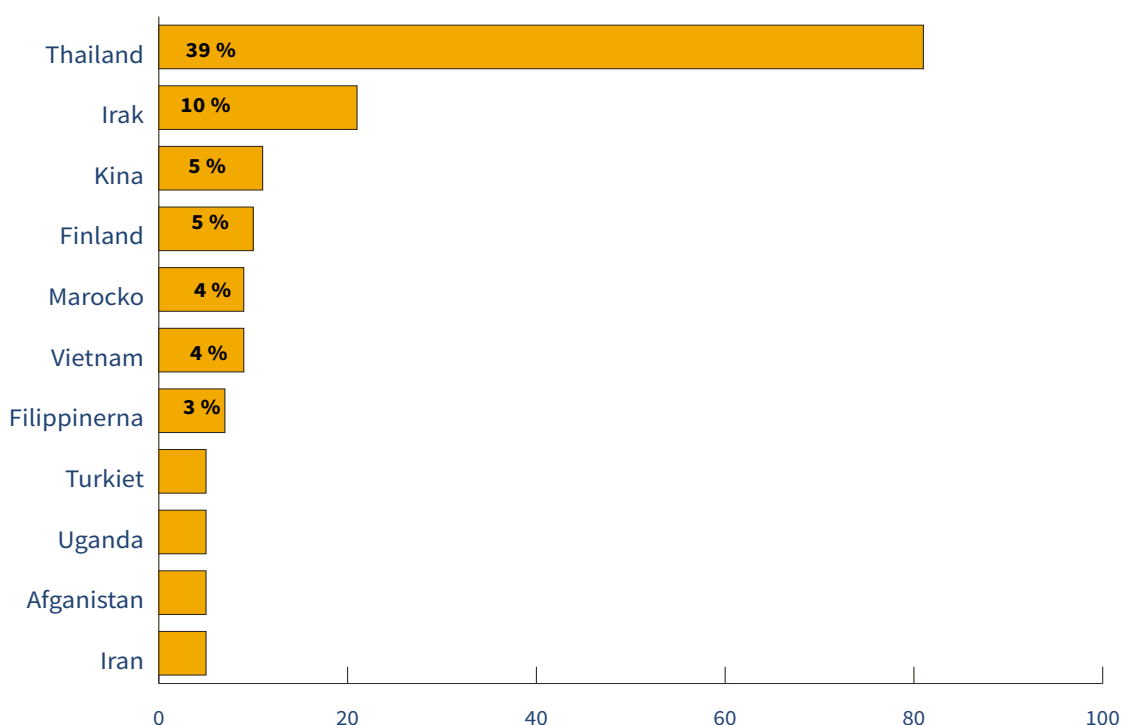
Även personer som blivit offer för tvångsarbete utomlands får hjälp i Finland. Exempelvis tvångsarbete eller ett tvångsäktenskap kan ha inträffat helt eller delvis utomlands, även om offret redan tidigare bott i Finland.

Utnyttjanden som inträffat i Finland

År 2023 avslöjades 208 fall av utnyttjande som inträffat i Finland. 107 av de utnyttjade var män och 101 var kvinnor, varav en var minderårig. Personerna representerade 35 nationaliteter, och dessutom var två klienters nationaliteter okända i statistiken. Hela 39 procent var från Thailand, men i övrigt var andelarna mer jämnt fördelade. Alla utnyttjanden av finska medborgare hade skett i Finland.

Största delen gällde tvångsarbete. Tvångsarbete förekommer särskilt inom plockning av naturprodukter (32 %), bärodlingar (24 %), restaurangbranschen (13 %), städning (11 %), välfärdsbranschen (4 %) samt trädgårdsbranschen (4 %). Utnyttjande förekommer även inom många andra branscher.

Personer som har blivit offer i Finland enligt nationalitet
Sammanlagt 208 personer, 35 nationaliteter

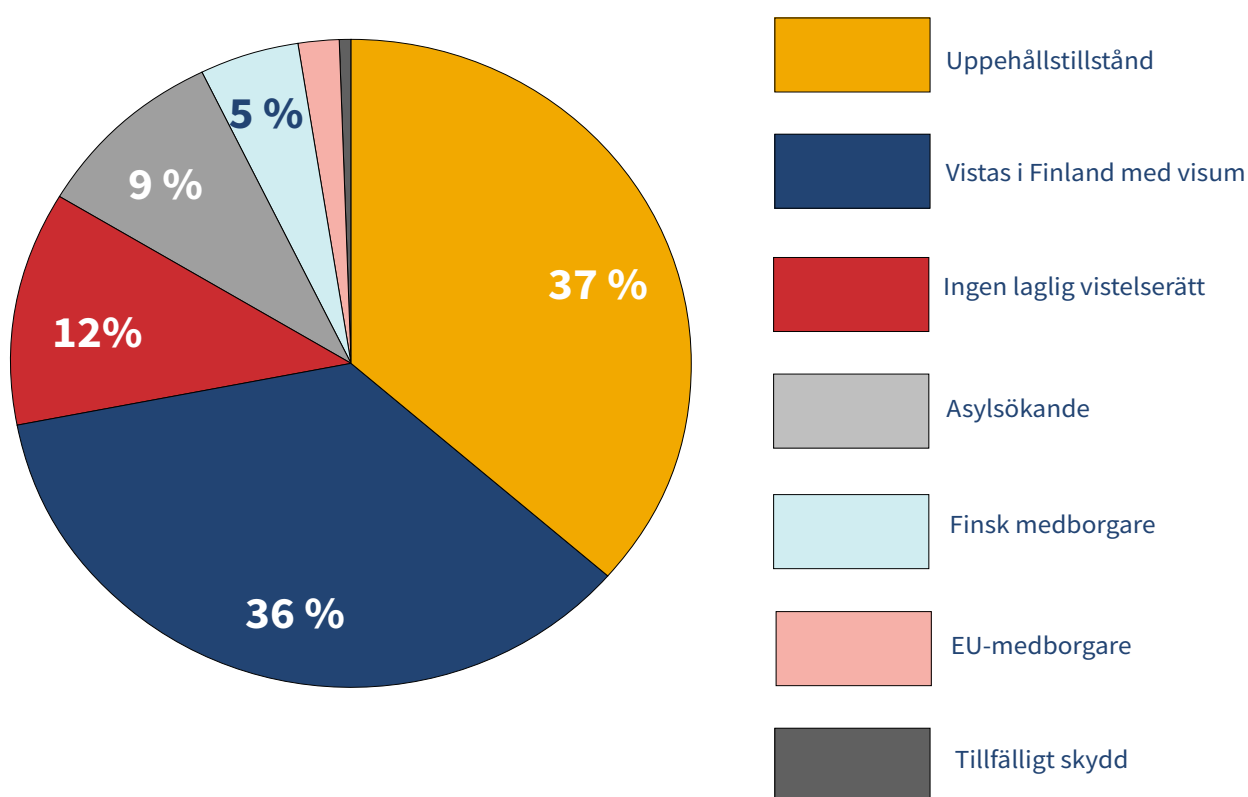

Sårbara personer har utfört olika strö- och hantlangarjobb för privatpersoner eller hos en kommersiell aktör med ett avtal som ingåtts av en privatperson (inom exempelvis städning, trädgårdsarbete, snöröjning, stenläggning). I arbetsuppgifter av detta slag behövs inte exempelvis språkkunskaper.

I statistiken framgår två saker. Den första är att en stor del av de som utnyttjats vistades i Finland med uppehållstillstånd eller visum (totalt 73 %). För dessa personers del kan det ha handlat om systematisk kriminell verksamhet hos den aktör som sysselsatt dem. Den andra faktorn som noterades var att andelen som vistades i Finland utan laglig vistelserätt var relativt liten (12 %). Dessa personer är sårbara och blir lätt offer för utnyttjande. Det är ändå utmanande att identifiera dem av många olika skäl. De kanske hotas med förvisning, eller så kan de inte ta reda på vilka lagar och regler som gäller i det finländska samhället.

Personer som har blivit offer i Finland enligt vistelserätt

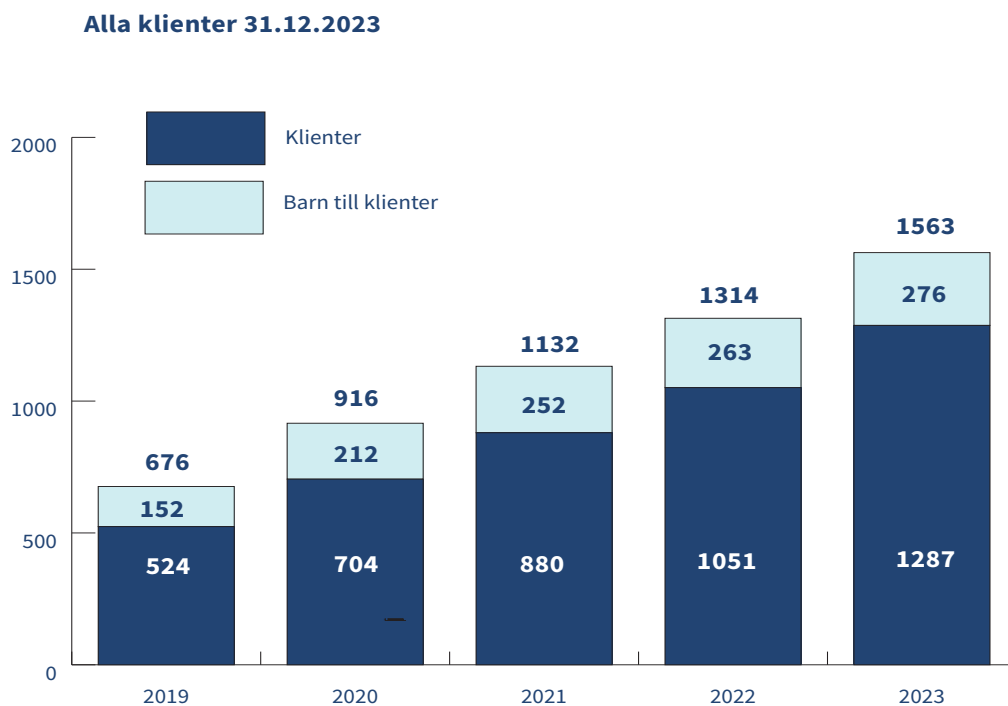
I de fall av utnyttjande som upptäcktes i Finland kom informationen oftast från offret självt (22 % av fallen). Omkring hälften av personerna identifierades som offer för människohandel och antogs till hjälpsystemet. 21 procent av fallen anmäldes av Brottsofferjouren och 17 procent av polisen, och av dessa identifierades nästan alla personer som offer för människohandel.

En stor grupp kom också via advokater, skyddshem, förläggningar och välfärdsområden. Av dem fick över hälften (53 %) ett positivt beslut.

Det är lättare att identifiera offer med myndigheters och organisationers hjälp. Hjälpsystemet stöder genom sitt arbete denna verksamhet

Alla klienter 31.12.2023

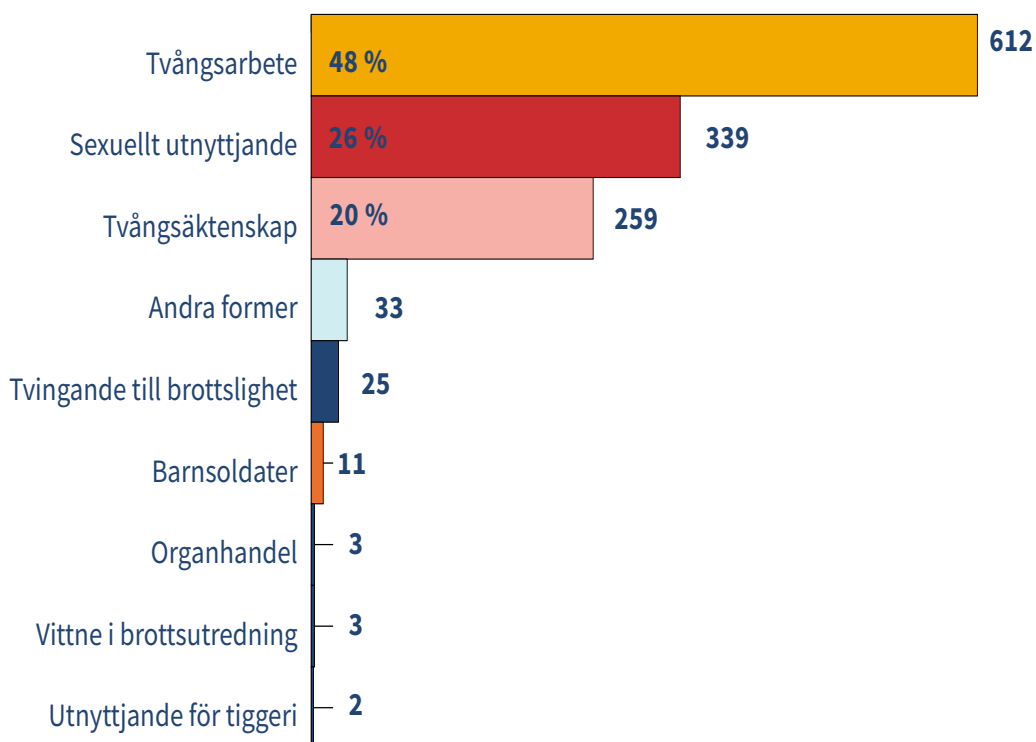
Den 31 december 2023 hade hjälpsystemet 1 563 klienter, varav 1 287 var identifierade offer och 276 var minderåriga barn till offer. Bland offren fanns 19 barn och 105 personer som antagits till systemet som minderåriga. Omkring 60 procent av offren för människohandel var kvinnor.

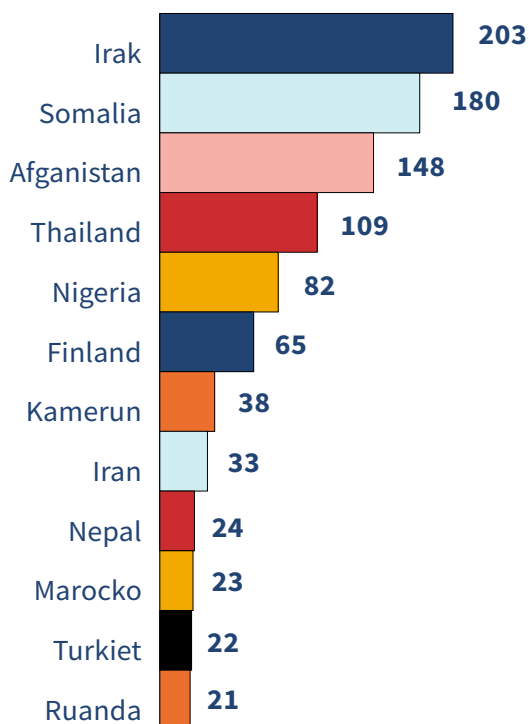
Av alla klienter inom hjälpsystemet är nästan hälften (48 %) offer för tvångsarbete. Sammanlagt nästan lika många har blivit offer för sexuellt utnyttjande (26 %) eller tvångsaktenskap (20 %). Andra former av utnyttjande har identifierats i mindre utsträckning.

Ett offer för människohandel som saknar lagligt uppehållstillstånd i Finland kan få betänketid, som gör det möjligt att vistas lagligt i Finland. Betänketiden kan vara 1–6 månader. Hjälpsystemet har år 2023 gett 17 människohandelsoffer betänketid. I allmänhet har 2–6 månaders betänketid beviljats.

Former av utnyttjande, alla klienter 31.12.2023

Vanligaste nationaliteter 31.12.2023

10–19 personer/nationalitet:

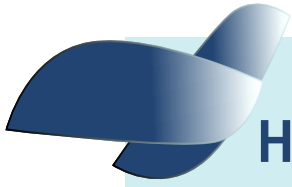
Demokratiska republiken Kongo, Vietnam, Bangladesh, Eritrea, Syrien, Ryssland, Filippinerna, Gambia, Uganda, Kina, Ukraina

Färre än 10 personer/nationalitet:

Pakistan, Angola, Indien, Bulgarien, Ghana, Sudan, Colombia, Kenya, Elfenbenskusten

Dessutom 45 nationaliteter som representeras av färre än fyra personer och 15 personer som var statslösa eller vars nationalitet var okänd.

Totalt 77 olika nationaliteter

Hjälpssystemet för offer för människohandel i korthet

Hjälpssystemet för offer för människohandel, som har varit verksamt sedan 2006, är ett nationellt kompetenscentrum och en sakkunnigmyndighet inom människohandel. För dess verksamhet ansvarar Joutseno förläggning, som är en del av Migrationsverket. Hjälpsystemet verkar på tre orter (Villmanstrand, Helsingfors och Tammerfors).

Hjälpssystemet har som uppgift att hjälpa personer som blivit offer för människohandel och deras minderåriga barn samt personer som hjälper till med utredningar av människohandelsbrott. Systemet hjälper både finländska och utländska människohandelsoffer på samma villkor.

Klienterna har rätt att i enlighet med sina behov få rådgivning och handledning, social- och hälsovårdstjänster, mottagningspenning eller utkomststöd, trygg inkvartering samt tolk- och översättningstjänster. Klienter som vill återvända till sitt hemland får stöd för trygg frivillig återresa. Klienten kan få juridisk rådgivning och hjälp.

Hjälpen och tjänsterna ordnas av olika aktörer. Det praktiska genomförandet beror på den sökandes vistelserätt. Klienter som inte har en hemkommun i Finland får tjänsterna via hjälpssystemet. Asylsökande får sina bastjänster på sin förläggning, och dessutom rådgivning och vid behov tjänster från hjälpssystemet. Klienter som har en hemkommun i Finland får tjänsterna via sitt välfärdsområde. De kan också få rådgivning från hjälpssystemet. Tjänsterna som ges via hjälpssystemet upphör när behovet av hjälp upphör, eller om offret för människohandel lämnar landet eller vill avsluta sitt klientskap. Därför finns en del variation mellan olika år i systemet.

Hjälpssystemet upprätthåller den riksomfattande webbplatsen ihmiskauppa.fi och en infotelefon på nummer 02954 63 177 som är öppen 24/7.

Mer information: Hjälpssystemet för offer för människohandel

Katri Lyijynen
Biträdande direktör
02954 63223

katri.lyijynen@migri.fi

Terhi Tafari
Projektchef
02954 63240

terhi.tafari@migri.fi